

ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗ ΕΝΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ

Ο ΠΙΕΡ ΛΟΤΙ ΚΑΙ Η ΤΡΕΙΣ "ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΜΕΝΕΣ,, ΧΑΝΟΥΜΙΣΣΕΣ

('Από τὸ τελε υταίως ἐκδοθὲν πολύκροτο εἰδικὸ τῆς Ραϋμῆνδης Λεφέρο)

ΥΚΑΦΟΡΗΣΕ τελευταία στὸ Παρίσι ἓνα βιβλίο, ποὺ προκάλεσε τὴν προσοχὴ ὄχι μόνον τῶν κριτικῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μεγάλου κοινῶ, ἀν καὶ τὸ βιβλίο αὐτὸ δὲν ἔινε ἀπὸ ἐκείνα ποὺ ἐνδιαφέρουν τὸν πολὺ κόσμο. Συγγραφεὺς εἶνε ἡ κυρία Ραϋμῆνδη Λεφέρο καὶ θέμα τοῦ βιβλίου «'Η 'Ανήσχη Ζωὴ τοῦ Πιέρ Λοτί». Ὅσοι διάβασαν τὴν βιογραφία αὐτὴ ἀναγνωρίζουν ὅτι ἀποτελεῖ τὴν πρώτη πλήρη ἐξιστορία τῆς ζωῆς τοῦ Πιέρ Λοτί, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ συγγραφέως, ὁ ὅποιος, ὡς ἀνώτερος ἀξιωματικὸς τοῦ Γαλλικοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, πρῶτος τῆς βασιαῖα μελαγχολία του σ' ἄλλες τὶς χώρες καὶ σ' ἄλλες τὶς θάλασσες τοῦ κόσμου.

Ὁ Πιέρ Λοτί δὲν ἦταν ἄλλοτε σημαθῆς στὴν Ἑλλάδα, ἐξ αἰτίας τῶν φιλοσοφικῶν αισθημάτων του. Αὐτὸ ὅμως δὲν πρότεινε μὰς κά νη νὰ χρησιμοποιεῖ τὴν ἀναμφισβήτητη συγγραφικὴ μαεστρία του. Διαβάζοντας λοιπὸν τὴν βιογραφία του, βρίσκουμε ἓνα ἀσπαστικὸ κεράλαο, ἀναφερόμενο στὴ γένεσι τοῦ περιφήμου μυθιστορηματῶς του «'Η 'Απογοητευμένη». Στὸ μυθιστορία αὐτὸ, ποὺ μεταφράστηκε καὶ στὰ Ἑλληνικά, ὁ Πιέρ Λοτί περιέγραψε τὴν μελαγχολικὴ ζωὴ, ποὺ περνοῦσαν ἄλλοτε ἡ Ὀθωμανίδες στὰ χωριῖα, πῶς ἀπὸ τὰ καράβια. Μετ' ἃ διαφορά ὅτι ὁ Λοτί, γράφοντας τὸ μυθιστορία αὐτὸ, δὲν ἤξερε, δὲν φανταζόταν ὅτι ἔχει πῆσι θέμα μὰς. φάρασι ! Ἡ κυρία Ραϋμῆνδη Λεφέρο μὰς ἀποκαλύπτει τώρα τὰ παρασκήνια τῆς συγγραφῆς τῶν «'Απογοητευμένων». Ἡ ἱστορία αὐτὴ εἶνε πολὺ περιεργή, ποὺ ἐνδιαφέροισα. Ἀκούστε τὴν :

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1903, τὸ Γαλλικὸν πολεμικὸν «'Γύψ» ἔρχτανε στὴν Πόλιν, μετ' ἐπιβιβῆ τὸν κ. Ζυλιάν Βιά, γνωστὸτατον μετ' ὁ φιλολογικὸν ψευδώνυμον Πιέρ Λοτί.

Ὁ Λοτί ἤξερε τὴν Πόλιν καὶ ἀπὸ ἓνα προηγοῦμενο ταξίδι του. Τῆ φορὰ ὅμως αὐτὴ ἔμεινε στὴ Στανμποῦλ περισσότερον καιρὸ, δεκαετὸς ὀλόκληρου μηνῆς, γιὰ τὴν φαρβία. Καὶ στὸ διάστημα αὐτὸ ἔγραψε τὶς «'Απογοητευμένες», τὸ μυθιστορία ποὺ στερεώσε ὀριστικὰ τὴ φιλολογικὴ του ἰδέα. Ἀλλὰ ἀπὸ ποιες συνθήρας ἔγραψε ὁ Λοτί αὐτὸ τὸ βιβλίο ;

Ὅταν ἔγινε γνωστὴ τοῖς κοσμικοῖς κύκλοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ ἀριετιὰ τοῦ διασημοῦ συγγραφέως, τρεῖς γυναῖκες ἀποφάσισαν νὰ ποῖξουν στὸ Λοτί μὴ φάρασι, γιὰ νὰ ἀποτίουν τὴν πλῆξ τῆς μονότονης ζωῆς τους. Ἡ γυναῖκες αὐτὲς ἦσαν μὴ λογογράφος, ἡ κυρία Μαρία Ἐλῖς, περσικὴ τότε ἀπὸ τὴν Τουρκία, καὶ δύο φίλεις τῆς, ποὺ τὴν φιλοξενούσαν στὸ σπίτι τους — ἡ Ζενούρ καὶ ἡ Νουρὴ ντὲ Σατονέφ. Θὰ σὺς φανῆ βέβαια, παράδοξο τὸ συντάξιμα ἐνὸς τουρκοῦ κα' ἐνὸς ἑνδοτικῶν ὀνόματος. Σὰς πληροφοροῦμε ὅμως ὅτι ὁ πατέρας τῶν δύο κοριαιῶν, ὁ βαρὸνος ντὲ Σατονέφ, ἐγκατεστημένος στὴν Πόλιν ὡς ἀνώτατος ἀπὸλληλος τοῦ Σεραικοῦ, ἦτον τόσο φιλότουρκος, ὥστε δὲν διάταξε νὰ βιωτίσῃ τὴ μὴ κόρη του Ζενούρ καὶ τὴν ἄλλη Νουρὴ !.. Ἡ Μαρία Ἐλῖς, λοιπὸν, συνεννοήθηκε μετ' ἡνὶ δύο φίλεις τῆς καὶ ἀποφάσισαν νὰ στήσουν στὸν Λοτί τὴν ἑξῆς παρῖδα : Τοῦ ἔσπιαν ἓνα γράμμα, ὡς προερχόμενον ἀπὸ τρεῖς καθενετικῶν χανουμισσῶν, κλεισμένε σ' ἓνα χαρτί. Καὶ στὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ, ἀπὸ ἐξέφραξαν πρὸς τὸν συγγραφέα τὸ θαυμασμὸν τους γιὰ τὸ μεγάλο ταλέντον του, τὸν παρακαλοῦσαν νὰ γράψῃ ἓνα μυθιστορία γιὰ τὴν τραγικὴ τῶν Ὀθωμανίδων, ποὺ ἦσαν ὑποχρεωμένε νὰ ζῶν μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμο, σὸν σιλάδες. Συγχρόνως τοῦ ἔδωκαν φαντεβὸ σ' ἓνα ἐρημικὸν κῶσκα τοῦ Βοσπόρου !..

Δὲν εἶνε δύσκολο νὰ καταλάβετε τὴ ἐντύπωση ἔκανε τὸ γράμμα αὐτὸ στὸ μυθιστοριογράφον. Ἡ φλογερὴ φαντασία του ἄρχισε νὰ ἐργάζεται γοργὰ καὶ ἀνίσχη, ἀναπλάθοντας μετ' ἐκείνας ποὺ δὲν ἔχαν καμμὴν σχέσιν μετ' ἡνὶ πραγματικότητα, τὴ ζωὴ τῶν Ὀθωμανίδων στὰ χωριῖα. Ἐξ ἄλλου, τὸ μυστήριον ποὺ σκέπαζε τὶς τρεῖς ἐπιστολογράφους, ἐρεθίζε περισσότερο τὴν παρηκτὴ διάθεσι τοῦ συγγραφέως.

Καὶ ὁ Πιέρ Λοτί ἀποφάσισε νὰ πῆσι στὸ φαντεβὸν. Φανταζοῦσε τὴν ἀγωνία ποὺ τὸν κατεῖχε, ἐνὸ ἔμπαινε, τὴν ὀρισμένην ὥρα, στὸ ἐρημικὸν κῶσκα....

Ἡ τρεῖς χανουμισσῶν τὸν περιέβαιναν πράγματι ἐκεῖ. Ἡ Μαρία Ἐλῖς καὶ ἡ Νουρὴ καὶ Ζενούρ ντὲ Σατονέφ, μετ' ὀρόσωπον σκεπασμένο μὴ φρετζεῖ δέχτηκαν τὸν συγγραφέα μετ' ἄλλους τοὺς κανόνες τῆς τουρκικῆς ἐθιμοτυπίας. Τοῦ ἔκαναν ἐθαυμάσιους τιμεινῆδες — ὁ φρετζεῖ ἔκαυτε, ἐτιγῶδες, τὸ εἰρηνικὸν χαϊδύγιλον ποὺ ἦταν ζωγραφισμένο στὰ χεῖλι των, τοῦ προσέφεραν σεμνέτινα, γλυκὰ, ἀρωματικὰ τογάρια καὶ καφέ τῆς Μέκκας, καὶ ὅσπερα ἄρχισαν νὰ παρασιτοῦνται γιὰ τὴν ἀρχορ ζωὴ τους.

Ὁ Λοτί νόμιζε πὸς ζοῖσε μέσα σ' ἓνα δνειρον. Τοῦ φανότανε πὸς εἶχε μεταφραστὴ στὸν Παράδεισον καὶ ὅτι βρισκότανε μετ' ἡ συντροφιά τῶν οὐρῶ, ποὺ ὑποσχέθηκε ὁ Μωάμεθ στοὺς πιστοῖς. Ὅταν κἂν πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ του ἡ ἰσχύνα πὸς εἶχε πῆσι θυμὰ φάρασι !..

Ἡ συναντήσις στὸ μυθιστοριῶδες κῶσκα ἐπαυελέφθησαν. Ἡ κυρία Ραϋμῆνδη Λεφέρο, ὡστόσο, τονίζει τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ σχέσις τοῦ Πιέρ Λοτί μετ' ἡ τρεῖς ἀπογοητευμένε χανουμισσῶν ἔμειναν ἀγνῆς, φιλικῆς. Ὁ συγγραφεὺς σταντοῖσε τὶς «'Οθωμανίδες, κωδενάτιες μὰς τους, στανεντρονώντας τὶς πληροφοροῖς ποὺ τοῦ ἔδωκαν σχετικὰ μετ' ἡ ζωὴ ποῖ...περνοῦσαν στὸ χαρτί, καὶ ὅσπερα γυρνοῦσε στὴν καμῖτα του, στὸν ἔψακ, γιὰ νὰ συνεχίσῃ τὸν συγγραφεὺς τὸ μυθιστορηματῶς τὸν ἔπαθμιὰ του ἦταν ν' ἀποτελέσῃ τὸ βιβλίο του αὐτὸ μὴ διαμαρτυρία κατὰ τὸν βαρβάρων ἔθιμον, ποὺ κατοῦσαν τὴ χανουμισσα στὸν περὶθῶρον τῆς ζωῆς, σ' ἓνα ἀπάνω ἐλευθερίας καὶ πολιτισμοῦ...

Κ' ἔτα γράφτηκαν «'Η 'Απογοητευμένες», ἓνα ἀπὸ τὰ ἀριστοτεργήματα τῆς περὶχρῶσις φιλολογίας !..

Ἐνα πρωτὸ, ὁ Πιέρ Λοτί ἔλαβε διαταγὴ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Πόλιν. Καὶ ἀρῆσε τὰ νερά τῆς Στανμποῦλ, λυπημένος ἐπειδὴ θὰ ἔχανε τὴν συντροφιά τῶν τριῶν Ὀθωμανίδων. Ἐκείνες τὸν ἀποχαρῆτησαν, χωρὶς νὰ τοῦ φανερώσουν τὴν ἀλήθεια. Στὴν ἀρχὴ ἦσαν ἀπολασσομένε νὰ τοῦ ἀποκαλύψουν μὴ μέρη τὴν πραγματικὴν τουσ ταυτότητα. Ὅταν ὅμως εἶδαν ὅτι ὁ Πιέρ Λοτί πῆσι πὸς παυθεῖ ἀφέλεια στὸ παρῖδιον αὐτὸ, φροῖθησαν καὶ τὸν ποῖν τὴν ἀλήθειαν, γιὰ νὰ μὴ τὸν πικρῶναι, καὶ προτίμησαν νὰ σιωπῶσιν. .

Κ' ἡ ἱστορία αὐτὴ, ποὺ ἄρχισε τόσο ποιητικὰ, μέσα σ' ἓνα δνειρωδες περιβάλλον, ἦταν γραφτὸ νὰ ἔχῃ θλιθερὸ συνέγεα καὶ τέλος πολὺ πῆξο !..

Ἡ Μαρία Ἐλῖς, καὶ ὅταν ἐπέστρεψε στὴ Γαλλία, ἐξαικολουθοῦσε νὰ ἔχῃ ἀλλοηλογραφία μετ' ὁν Λοτί, ἀπογράφοντας τὶς ἐπιστολῆς τῆς μετ' ἡ ὄνομα Λεφέρο. Τὸ γλυκὸ ἄνωγο βαστοῖσε ἀκόμα γιὰ τὸν μυθιστοριογράφον. Σαρκικὰ ὅμως ἡ Μαρία Ἐλῖς — ἡ ὁποία στὸ μετὰ εἶχε ἐλπίσει μετ' ὁ πραγματικὴ τῆς ὄνομα διάφορα ἄνοισα μυθιστοριῶματα—ἐσφραγικὰ, λέμε, ἡ Μαρία Ἐλῖς εἶχε μὴ ἀνόητη ἐπιπεισι. Ἐστῆκε ἑλληνικὴ στὸ μυθιστοριογράφο μὴ ἐπιστολὴ — ὡς Λεῖλὰ πάντοτε — καὶ τὸν πληροφοροῦσε ὅτι, μὴ μποροῦντας περὶ νὰ ὑποφέρῃ τὴν μελαγχολικὴ ζωὴ τῆς στὸ βάθῃ ἐνὸς χωριοῦ, κατέβηκε στὴν ἀπόφασιν νὰ σκοτωθῇ !..

Ἦστερα δὲ ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν, ἔκανε ἀρκετοῖς μηνῆς νὰ ξαναγράψῃ στὸν Πιέρ Λοτί.

Ὁ συγγραφεὺς φανταζοῦσε τότε ὅτι ἡ «'Λεῖλὰ» πραγματοποιοῦσε τὴν ἀπόφασιν τῆς. Καὶ ἔλαβε ἐιλικρινὰ γιὰ τὸ θάνατον τῆς ἀπογοητευμένης, ἐνὸς ἀκόμη ἔθματος τῶν βαρβάρων τουρκικῶν ἔθιμων !

Μὴ μέρα ὅμως ὁ Λοτί δέχτηκε τὴν ἐπίσκεψιν μὴς κυρίας Ἐλῖς. Καὶ φανταζοῦσε τὴν κατὰνεξι καὶ τὴν ταρχαῖ ποὺ δοκίμασε, ὅταν ἄκουσε τὴν ἐπισκεπτῶρα του νὰ τοῦ λέῃ πὸς ἦταν ἡ Λεῖλὰ καὶ νὰ τοῦ ἔξηγῃ συγχρόνως τὸ παιχνίδι ποὺ τοῦ ἔπαιξαν στὴν Πόλιν !.. Ὁ μυθιστοριογράφος, ἀντὶ νὰ χαρῆ γιὰ τὴ νεκροανάστασι τῆς Λεῖλᾶς, λυπήθηκε ἀπεναντίας, ἐπειδὴ τὸν ἔπιθησαν ἀπότμα ἀπὸ ἓνα δνειρον τόσο ποιητικὸ... Μαθημένος νὰ ζῆ στὰ σύννεφα, μετ' ἡ πλάσματῆ τῆς φαντασίας του, δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ τὴν πραγματικότητα — καὶ μάλιστα μὴ πραγματικότητα τόσο ἀποροῦσικα !.. Ὅσοτος, δὲν ἔξεδήλωσε τὴ δυσφορία του καὶ ἐξαικολουθοῦσε νὰ αισθηάται κάποιον φιλία γιὰ τὴν ἀνόητη γυναῖκα, ἡ ὁποία νόμισε ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ παῖξῃ μετ' ἡνὶ ἀφέλειά του.

Ὅσο γιὰ τὴ Νουρὴ καὶ τὴ Ζενούρ, παρουσιάζτηκαν ν' αὐτὲς μὴ μέρη στὸν Λοτί, ὅταν ἔβγιναν ἀπὸ τὴν Πόλιν γιὰ νὰ ἐγκατασταθοῖν στὸ Παρίσι.

Καὶ τὸ πὸν τρομερὸ εἶνε ὅτι ἡ διὰ Γαλλίδες μετ' ἡ τουρκικὰ ὄνοματα, ποὺ ἀπέμειναν χωρὶς πόρους ζωῆς ὅσπερ ἀπὸ τὸ θάνατον τοῦ πατέρους τους, ἀξίωσαν ἀπὸ τὸν συγγραφέα ποσοτὰ ἀπὸ τὸ μυθιστορία, ποὺ τοῦ ἔχαν ἐμπνεῖσι ! Καὶ ὁ Πιέρ Λοτί ὑποχρῶθηκε νὰ τὶς συντηρῇ ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ ἔλαβε τὰ μάτια του, πληρώνοντας πολὺ ἀκριβὰ τὴ συγχίνα ποὺ δοκίμασε κάποτε, πρὶν ἀπὸ πολὴ χρόνια, σ' ἓνα ἐρημικὸν κῶσκα τοῦ Βοσπόρου, μετ' ἡ συντροφιά τριῶν ἀπογοητευμένων !..

ΕΝΟΙΚΙΑΖΕΤΑΙ ἀπὸ 1ης Μαιου ἐ. ἔ. οἰκία ἐν Χαλανδρίῳ ἐκ 4 δωματίων ταπετσαρίας καὶ λοιπῶν χρειαῶδων, δι' ὀδύς-ληρῶν τὴν θερινὴν περίοδον ἢ καὶ διὰ τὴν χειμερινὴν συγχρόνως, μετ' ἐγκατάστασιον καλοριφέρ κλπ. Πληροφορία εἰς τὰ Γραφεῖα μας.

Ὁ Πιέρ Λοτί